

OKUL YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRETİMSSEL LİDERLİK ROLÜ*
SCHOOL ADMINISTRATOR'S INSTRUCTIONAL LEADERSHIP ROLES

Serkan SOYVURAL¹,

Makalenin Alanı: Eğitim Yönetimi

Makale Bilgileri

Geliş Tarihi

23.02.2023

Kabul Tarihi

29.03.2023

Anahtar Kelimeler

Okul yöneticisi,
Liderlik,
Öğretimsel liderlik

Özet

Araştırmada; öğretmenlerin görüşlerine göre okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik rollerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda veri toplama aracı olarak Şişman (2004) tarafından geliştirilen “Öğretimsel Liderlik Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma örnekleminde Batman İl ve ilçelerinde görev yapan 877 öğretmen yer almıştır. Verilerin analizinde yüzde, frekans, aritmetik ortalama, bağımsız gruplar t- testi, tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik rollerine ilişkin öğretmen görüşlerinin cinsiyet, kıdem ve eğitim düzeyi değişkenlerine anlamlı farklılık gösterdiği araştırmadan elde edilen sonuçlar arasında yer almaktadır.

Article Info

Received

23.02.2023

Accepted

29.03.2023

Keywords

School
Administrator,
Leadership,
Instructional
leadership

Abstract

In the research; According to the opinions of teachers, it is aimed to reveal the instructional leadership roles of school administrators. For this purpose, the “Instructional Leadership Scale” developed by Şişman (2004) was used as a data collection tool. There were 877 teachers working in Batman Province and its districts in the research sample. Percentage, frequency, arithmetic mean, independent groups t-test, one-way analysis of variance were used in the analysis of the data. It is among the results obtained from the research that the views of teachers regarding the instructional leadership roles of school administrators differ significantly on the variables of gender, seniority and education level.

1. GİRİŞ

Eğitim sürecinin formal yapı içerisinde gerçekleştirildiği yer olan okullar, öğrencilerin planlı şekilde yetiştirildiği yerler olma özelliği taşımaktadır (Yörük ve Akdağ, 2010). Okullar toplumsal beklentileri ve ihtiyaçları karşılamaya yönelik oluşturulmuş kurumlar olma özelliğini taşımaktadır. Bulundukları topluma sunmuş oldukları çıktılar ile toplumun kalkınmasına katkı sağlar. Dolayısıyla okullar toplumun eğitim alanındaki ihtiyaçlarını karşılayabilmek için oluşturulmuş yapı olarak ifade edilmektedir (Şişman, 2007). Eğitim

* Bu çalışma, Doç. Dr. Nurettin Beltekin danışmanlığında Serkan Soyvural tarafından hazırlanan “Okul Yöneticilerinin Öğretimsel Liderlik Rolü” isimli yüksek lisans tezinden oluşturulmuştur.

¹ Atatürk İlkokulu, Gercüş, Batman, e-mail: serkan_soyvural@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-8081-2866 (Sorumlu Yazar / Corresponding Author)

sisteminin en önemli parçasını okullar oluşturmaktadır. Okul sisteminin içindeki tüm öğeler okulun işlevlerini gerçekleştirebilme hedefini taşımaktadır (Gökçer, 2010).

Değişen toplumsal yapı ile toplumların okullardan beklentileri değişim göstermekte, okulların öğrencilerin öğretimsel başarıları üzerindeki rol ve sorumlulukları yükselmektedir. Bu sorumluluklar ise okul yöneticilerinin liderlik davranışlarını ön plana çıkarmaktadır. Geleneksel yönetim anlayışları yerini liderlik yaklaşımlarına bırakırken, okulun en önemli sorumluluk alanlarından biri olan öğretimsel hedeflere ulaşabilmek için okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik rolleri üstlenmeleri beklenmiştir (Beycioğlu ve Aslan, 2010). Eğitim öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirildiği okulların niteliği eğitim sisteminin niteliğinin belirleyicisi olmaktadır (Ekinci, 2010). Okullarının etkililiğinin artması ise okul yöneticilerinin yönetsel başarılarına bağlıdır (Memduhoğlu, 2007). Okullarda öğretim süreci, belirlenmiş olan öğretim programları ile gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla öğretim programlarının uygulanması süreci oldukça önemli olmaktadır. Okul yöneticileri ise programların başarıyla uygulanmasında sorumluluk sahibidir. Bir diğer ifade ile okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik davranışları ön plana çıkmaktadır. Okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik düzeylerinin yükselmesi, okulların öğretimsel başarısının yükselmesini sağlayacaktır (Can, 2007).

Öğretim liderliği rolü okul yöneticilerinin okulun eğitim-öğretim hedeflerine ulaşabilmelerindeki etkililiğinin belirleyicisi olmaktadır. Dolayısıyla etkili bir okul yöneticisi aynı zamanda etkili bir öğretimsel liderdir (Turan, 2007). Olumlu bir okul iklimi oluşturabilmek, eğitim öğretim sürecindeki olası aksaklıkların önüne geçebilmek okul yöneticilerinin sorumlulukları arasında yer alır. Okul yöneticilerinin program geliştirme ve planlama ile öğretimsel hedeflerin gerçekleştirilme düzeylerinin de ölçülebilmesi konularında yeterli düzeylerini yüksek olan öğretim liderli olmaları beklenir (Erdoğan, 2004). Benzer şekilde okul yöneticisi okulun amaçlarını gerçekleştirmek için okul programı ile öğretim-öğrenme sürecine de liderlik etmeli, planlanması ve uygulanmasında rol almalıdır (Argon ve Mercan, 2009).

1.3. Araştırmanın Önemi

Okul yöneticileri öğretim programlarının uygulanmasında oldukça büyük bir öneme sahiptir. Aynı zamanda okul yöneticileri öğretim programlarının etkili şekilde gerçekleştirilmesinde de sorumluluk taşımaktadırlar. Bu önem ve sorumluluk kapsamında okul yöneticilerinin öğretimsel süreci nasıl yönetebildikleri, öğretmenleri yönlendirebilme kapasiteleri okulların başarıya ulaşabilmeleri için tespit edilmesinin gerekli olduğu

düşünülmektedir. Bu doğrultuda yapılan bu araştırma okul yöneticilerinin öğretim programlarının uygulanmasındaki mevcut davranış düzeylerini ortaya çıkararak, eksikliklerin belirlenmesini sağlayacaktır.

1.4. Araştırmanın Amacı

Araştırmada öğretmenlerin görüşlerine göre okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik rollerini belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu doğrultusunda alt amaçlar aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Okul yöneticilerinin öğretim liderliği davranış düzeylerine ilişkin araştırmaya katılan öğretmenlerin;

1. Cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?
2. Branşları arasında anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?
3. Görev yapılan okuldaki hizmet süresi arasında anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?
4. Eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da mevcut bir durumu var olduğu şekilde tasvir etmeyi amaçlamaktadır. Bu modelde araştırmaya konu olan olaylar ya da bireyler şartları içinde olduğu şekilde değerlendirilir (Karasar, 2003).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırma 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Batman İl ve ilçelerinde görev yapan öğretmenler ile yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini, Batman il merkezi ile ilçelerinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi okullarda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde ise tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında Batman il merkezi ve ilçelerinde bulunan okullarda görev yapan 877 öğretmen örneklem grubu içinde yer almıştır.

2.3. Veri Toplama Aracı

Öğretim Liderliği Ölçeği: Şişman (2004) tarafından beşli likert tipi derecelendirme biçiminde geliştirilen “Öğretimsel Liderlik Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek beş boyut ve 50 maddeden oluşmaktadır. Ölçek kullanım izni e-posta yolu ile alınmıştır. Şişman (2004)

tarafından yapılan çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı. 92 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada ise ölçeğin bütünüünün Cronbach Alpha katsayısı .97 olarak bulunmuştur. Ölçek alt boyutlarının Cronbach Alpha katsayısı ise; okul amaçlarının belirlenmesi ve paylaşılması boyutunda .90, “eğitim programı ve öğretim sürecinin yönetimi” boyutunda .88, “öğretim süreci ve öğrencilerin değerlendirilmesi” boyutunda .91, “öğretmenlerin desteklenmesi ve geliştirilmesi” boyutunda .90 ve “düzenli öğrenme-öğretme çevresi ve iklimi oluşturma” boyutunda ise .93 olarak elde edilmiştir. Bu değerlere bağlı olarak ölçeğin güvenilirlik düzeyinin yüksek olduğu sonucu söylenebilmektedir.

2.4. Veri Toplama Süreci

2013-2014 eğitim-öğretim yılında Batman İl merkezi ve ilçe sınırları içinde bulunan 80 tane okulda çalışan öğretmenlere uygulanmak üzere 1200 ölçek ulaştırılmış, 911 ölçek geri dönmüştür. 34 ölçek eksik ve hatalı doldurulmuş olması nedeniyle araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

2.5. Veri Analizi

Verilerin analizi özel bir paket program aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, iki ortalama arasındaki farkların anlamlılığını test etmek amacıyla bağımsız gruplar t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Birinci probleme ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, “*cinsiyet*” değişkenine göre okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik rollerine ilişkin görüşlerine ait t-testi sonuçlarına Tablo 1’ de yer verilmiştir.

Tablo 1. Cinsiyet Değişkenine Göre Okul Yöneticilerinin Öğretimsel Liderlik Rollerine İlişkin T Testi Sonuçları

Roller (Alt Boyutlar)	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Levene Testi		t	p	MWU	p	Sıra Ort.
				F	p					
Okul Amaçlarının Belirlenmesi ve Paylaşılması	Erkek	515	3,64	,427	,514	,208	,835	-	-	-
	Kadın	362	3,65							-
Eğitim programı ve öğretim sürecinin yönetimi”	Erkek	515	3,54	,001	,974	,526	,599	91665	,674	435,99
	Kadın	362	3,57							443,28

Öğretim Süreci ve Öğrencilerin Değerlendirilmesi	Erkek	515	3,55	,919	,338	,303	,762	-	-	-
	Kadın	362	3,53							
Öğretmenlerin Desteklenmesi ve Geliştirilmesi	Erkek	515	3,32	1,763	,185	2,428	,015*	-	-	-
	Kadın	362	3,17							
Düzenli Öğrenme-Öğretme Çevresi ve İklimi Oluşturma	Erkek	515	3,54	,655	,419	,024	,981	-	-	-
	Kadın	362	3,64							

Tablo 1 incelendiğinde öğretmenlerin, okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik rollerine ilişkin görüşlerinde “öğretmenlerin desteklenmesi ve geliştirilmesi” rollerinde boyutunda [(t(sd)=2,428, p<.05 (p=.01)] görüşlerin cinsiyet değişkenine göre farklılaştığı, “okulun amaçlarının belirlenmesi ve paylaşılması” [(t(sd)=,208 p>.05 (p=.83)], “eğitim programı ve öğretim sürecinin yönetimi” [(t(sd)=,526 p>.05 (p=.59)], “öğretim süreci ve öğrencilerin değerlendirilmesi” [(t(sd)=,303 p>.05 (p=.76)] ve “düzenli öğrenme öğretme çevresi ve iklimi oluşturma” [(t(sd)=,024 p>.05 (p=.98)] rollerinde ise görüşlerin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

“Okulun amaçlarının belirlenmesi ve paylaşılması”, “öğretim süreci ve öğrencilerin değerlendirilmesi”, “öğretmenlerin desteklenmesi ve geliştirilmesi” ve “düzenli öğrenme-öğretme çevresi ve iklimi oluşturma” rollerinde kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı farklılık olmadığı ancak “eğitim programı ve öğretim sürecinin yönetimi” rollerinde öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı farklılık olduğu elde edilmiştir.

3.2. İkinci probleme ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, “**branş**” değişkenine göre okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik rollerine ilişkin görüşlerine ait t-testi sonuçlarına Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2. Branş Değişkenine Göre Okul Yöneticilerinin Öğretimsel Liderlik Rollerine İlişkin Görüşlerine Ait T-Testi Sonuçları

Roller (Alt Boyutlar)	Branş	N	$\bar{X}$	Levene Testi		t	p
				F	p		
Okul Amaçlarının Belirlenmesi ve Paylaşılması	Sınıf	319	3,70	,305	,581	1,508	,132
	Branş	558	3,61				
Eğitim Programı ve Öğretim Sürecinin Yönetimi	Sınıf	319	3,56	,097	,755	,033	,974
	Branş	558	3,55				
Öğretim Süreci ve Öğrencilerin Değerlendirilmesi	Sınıf	319	3,53	,104	,747	,381	,703
	Branş	558	3,55				

Öğretmenlerin Desteklenmesi ve Geliştirilmesi	Sınıf	319	3,27	,877	,349	,299	,765
	Branş	558	3,25				
Düzenli Öğrenme-Öğretme Çevresi ve İklimi Oluşturma	Sınıf	319	3,58	,891	,346	1,009	,313

Tablo 2 incelendiğinde öğretmenlerin, okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik rollerine ilişkin görüşlerinde “okulun amaçlarının belirlenmesi ve paylaşılması” [(t(876)=1,508 p>.05], “eğitim programı ve öğretim sürecinin yönetimi” [(t(876)=,033 p>.05], “öğretim süreci ve öğrencilerin değerlendirilmesi” [(t(876)=,381 p>.05], “öğretmenlerin desteklenmesi ve geliştirilmesi”[(t(876)=,299 p>.05] ve “düzenli öğrenme-öğretme çevresi ve iklimi oluşturma”[(t(876)=,024 p>.05] rollerinde branş değişkenine göre farklılaşma olmadığı görülmektedir.

3.3. Üçüncü probleme ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, “*görev yaptıkları okuldaki hizmet süreleri*” değişkenine göre okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik rollerine ilişkin görüşlerine ait varyans analizi sonuçlarına Tablo 3’te yer verilmiştir.

Tablo 3. Görev Yaptıkları Okuldaki Hizmet Süreleri Değişkenine Göre Okul Yöneticilerinin Öğretimsel Liderlik Rollerine İlişkin Görüşlerine Ait Varyans Analizi Sonuçları

Roller	Hizmet Süresi			Varyans Kay.	Kar. Top.	sd	Kar.Ort.	F	p
	Yıl	N	$\bar{X}$						
Okul Amaçlarının Belirlenmesi ve Paylaşılması	1-3	573	3,71	Grup. Ar.	8,514	2	4,257	6,692	,001*
	4-6	167	3,54	Grup.İçi	555,966	874	,636		
	7 +...	137	3,47	Toplam	564,480	876			
				Levene:3,290	p=,038*				
Eğitim Programı ve Öğretim Sürecinin Yönetimi	1-3	573	3,62	Grup. Ar.	7,780	2	3,890	6,841	,001*
	4-6	167	3,45	Grup.İçi	496,921	874	,569		
	7 +	137	3,40	Toplam	504,700	876			
				Levene:2,611	p=,074				
Öğretim Süreci ve Öğrencilerin Değerlendirilmesi	1-3	573	3,63	Grup. Ar.	13,241	2	6,620	10,522	,000*
	4-6	167	3,40	Grup.İçi	549,910	874	,629		
	7 +	137	3,35	Toplam	563,150	876			
				Levene:7,254	p=,001*				
Öğretmenlerin Desteklenmesi ve Geliştirilmesi	1-3	573	3,30	Grup. Ar.	2,292	2	1,146	1,535	,216
	4-6	167	3,18	Grup.İçi	652,551	874	,747		
	7 +	137	3,20	Toplam	654,843	876			
				Levene:3,014	p=,050				

	1-3	573	3,62	Grup. Ar.	9,726	2	4,863		
Düzenli Öğrenme-Öğretme Çevresi ve İklimi Oluşturma	4-6	167	3,40	Grup.İçi	693,657	874	,794	6,128	,002*
	7 +	137	3,39	Toplam	703,383	876			
Levene: 7,649					p=,001*				

Tablo 3 incelendiğinde; öğretmenlerin görüşlerine göre görev yaptıkları okuldaki hizmet süresi değişkenini bakımından öğretimsel liderlik rollerine ilişkin görüşlerinin “okul amaçlarının belirlenmesi ve paylaşılması” [$F_{(2, 874)} = 6,692$ $p < .05$], “eğitim programı ve öğretim sürecinin yönetimi” [$F_{(2, 874)} = 6,841$ $p < .05$], “öğretim süreci ve öğrencilerin değerlendirilmesi” yönetimi [$F_{(2, 874)} = 10,522$ $p < .05$] ve “düzenli öğrenme-öğretme çevresi ve iklimi oluşturma” [$F_{(2, 874)} = 6,128$ $p < .05$] rollerinde anlamlı düzeyde farklılaştığı görülürken, “öğretmenlerin desteklenmesi ve geliştirilmesi” [$F_{(2, 874)} = 1,535$ $p > .059$] rollerinde anlamlı farklılık göstermediği elde edilmiştir.

Tablo 4’te öğretmenlerin öğretimsel liderlik rollerine ilişkin görüşlerinde homojen dağılım göstermeyen okul amaçlarının belirlenmesi ve paylaşılması, “öğretim süreci ve öğrencilerin değerlendirilmesi”, “düzenli öğrenme-öğretme çevresi ve iklimi oluşturma” rollerindeki maddelere yönelik yapılan Kruskal Wallis H Testi (KWH Testi) sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okuldaki Hizmet Süresi Değişkenine Göre KWH Testi Sonuçları

Roller	Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sd	KWH	p	Anlamlı Fark
Okul Amaçlarının Belirlenmesi ve Paylaşılması	1-3	573	462,28	2	14,536	,001*	1-3 yıl - 4-6 yıl 1-3 yıl – 7 ve+yıl
	4-6	167	404,88				
	7+...	137	383,23				
Öğretim Süreci ve Öğrencilerin Değerlendirilmesi	1-3	573	465,85	2	19,143	,000*	1-3 yıl - 4-6 yıl 1-3 yıl – 7 ve+yıl
	4-6	167	397,95				
	7+...	137	376,73				
Düzenli Öğrenme-Öğretme Çevresi ve İklimi Oluşturma	1-3	573	458,04	2	9,428	,009*	1-3 yıl - 4-6 yıl 1-3 yıl – 7 ve+yıl
	4-6	167	406,58				
	7+...	137	398,89				

Tablo 4 incelendiğinde okul amaçlarının belirlenmesi ve paylaşılması rolünde grupların görüşleri arasında anlamlı farklılığın çalıştığı okuldaki görev süresi 1-3 yıl ile 4-6 yıl arasında ve 1-3 yıl ile 7 yıl ve üzeri olan öğretmenlerin görüşlerinden kaynaklandığı

görülmüştür (KWH=14,536). Sıra ortalamaları dikkate alındığında; 1-3 yıl arasında görev süresine sahip öğretmenlerin sıra ortalaması ($\bar{X}$ =462,28) en yüksek değerde iken, görev süresi 7 yıl ve üzeri olan öğretmenlerin sıra ortalamasının ($\bar{X}$ =383,23) en düşük değerde olduğu görülmektedir.

3.4. Dördüncü probleme ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, “*eğitim düzeyi*” değişkenine göre okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik rollerine ilişkin görüşlerine ait varyans analizi sonuçlarına Tablo 5’te yer verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Okul Yöneticilerinin Öğretimsel Liderlik Rollerine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Roller	Eğitim Düzeyi			Varyans Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.	F	p
		N	$\bar{X}$						
Okul Amaçlarının Belirlenmesi ve Paylaşılması	Ön Lisans	26	3,37	Grup. Ar.	2,841	2	1,420	2,210	,110
	Lisans	790	3,66	Grup.İçi	561,640	874	,643		
	Lisansüstü	61	3,53	Toplam	564,480	876			
Eğitim Programı ve Öğretim Sürecinin Yönetimi	Ön Lisans	26	3,38	Grup. Ar.	3,820	2	1,910	3,333	,036*
	Lisans	790	3,58	Grup.İçi	500,880	874	,573		
	Lisansüstü	61	3,34	Toplam	504,700	876			
Öğretim Süreci ve Öğrencilerin Değerlendirilmesi	Ön Lisans	26	3,53	Grup. Ar.	4,385	2	2,193	3,440	,032*
	Lisans	790	3,57	Grup.İçi	557,067	874	,637		
	Lisansüstü	61	3,32	Toplam	561,452	876			
Öğretmenlerin Desteklenmesi ve Geliştirilmesi	Ön Lisans	26	3,32	Grup. Ar.	2,920	2	1,460	1,941	,144
	Lisans	790	3,28	Grup.İçi	657,534	874	,752		
	Lisansüstü	61	3,05	Toplam	660,454	876			
Düzenli Öğrenme-Öğretme Çevresi ve İklimi Oluşturma	Ön Lisans	26	3,40	Grup. Ar.	5,165	2	2,582	3,232	,040*
	Lisans	790	3,56	Grup.İçi	689,219	874	,799		
	Lisansüstü	61	3,28	Toplam	703,383	876			

Tablo 5 incelendiğinde; öğretmenlerin görüşlerine göre eğitim düzeyi değişkenini bakımından öğretimsel liderlik rollerine ilişkin görüşlerinin “eğitim programı ve öğretim sürecinin yönetimi” [$F_{(2, 874)} = 3,333$ $p < .05$], “öğretim süreci ve öğrencilerin değerlendirilmesi” [$F_{(2, 874)} = 3,440$ $p < .05$] ve “düzenli öğrenme-öğretme çevresi ve iklimi oluşturma” [$F_{(2, 874)} = 3,232$ $p < .05$] rollerinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu, okul amaçlarının belirlenmesi ve paylaşılması [$F_{(2, 874)} = 2,210$ $p > .05$] ve “öğretmenlerin

desteklenmesi ve geliştirilmesi” [$F_{(2, 874)} = 1,941$ $p > .059$] rollerinde ise anlamlı farklılık göstermediği elde edilmiştir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Öğretmenlerin algılarına göre okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik rollerinin belirlenmesinin amaçlandığı bu araştırmada “okulun amaçlarının belirlenmesi ve paylaşılması”, “eğitim programı ve öğretim sürecinin yönetimi”, “öğretim süreci ve öğrencilerin değerlendirilmesi” ve “düzenli öğrenme-öğretme çevresi ve iklimi oluşturma” rollerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkarılırken, “öğretmenlerin desteklenmesi ve geliştirilmesi” rollerinde öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Yapılan araştırmalarda benzer sonuçların ortaya konulduğu belirlenmiştir. Argon ve Mercan (2009) yapmış oldukları araştırmalarında öğretmenlerin öğretimsel liderlik rollerini algılamalarının cinsiyete göre değiştiğini sonucunu ortaya koyarken, Karatay (2011) ise “öğretmenlerin desteklenmesi ve geliştirilmesi” ve “düzenli öğrenme-öğretme çevresi ve iklimi oluşturma” rollerinde farklılaşma olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Aynı zamanda yapılan diğer araştırmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir (Akdağ, 2009; Saygınar, 2006; Taş, 2000). Bu sonuçların aksine ise Yalçın ve İplik (2005) tarafından yapılan araştırma sonuçlarında cinsiyet değişkenine göre öğretmenlerin öğretimsel liderlik rollerini algılama düzeylerinin farklılaştığı sonucu ortaya konulmuştur.

Öğretmenlerin, okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik rollerine ilişkin görüşlerinde “okulun amaçlarının belirlenmesi ve paylaşılması”, “eğitim programı ve öğretim sürecinin yönetimi”, “öğretim süreci ve öğrencilerin değerlendirilmesi”, “öğretmenlerin desteklenmesi ve geliştirilmesi” ve “düzenli öğrenme-öğretme çevresi ve iklimi oluşturma” rollerinde branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Küp (2011), Kaya (2008), Argon ve Mercan (2009) ve Taş (2000) tarafından yapılan araştırmalarda da benzer bir sonuç ortaya çıkarılırken, Aksoy ve Işık (2008) tarafından öğretmenlerin öğretimsel liderlik düzeyinin branşa göre farklılaştığı sonucu ortaya çıkarılmıştır.

Öğretmenlerin görüşlerine göre görev yapılan okuldaki hizmet süresi değişkeni bakımından öğretimsel liderlik rollerine ilişkin görüşlerinin “okul amaçlarının belirlenmesi ve paylaşılması”, “eğitim programı ve öğretim sürecinin yönetimi”, “öğretim süreci ve

öğrencilerin değerlendirilmesi” ve “düzenli öğrenme-öğretme çevresi ve iklimi oluşturma” rollerinde anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.1. Öneriler

Elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilere yer verilebilir;

1. Okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik rollerinin düzeyleri tespit edilerek, yeterli düzeylerine yönelik sistemli eğitim planlamaları gerçekleştirilebilir.
2. Okul yöneticileri öğretim programlarının uygulanması sürecinde öğretmenlerle düzenli çözüm odaklı toplantılar düzenleyebilir.
3. Okul yöneticisi ve öğretmenler arasındaki iletişim süreçlerini güçlendirecek etkili iletişim tekniklerine dönük etkinlikler oluşturulabilir.
4. Araştırma örneklem grubu ile sınırlı olduğundan okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik rolleri üzerinde etkisi olan değişkenlerin belirlenebilmesine yönelik araştırmalar tasarlanabilir.

KAYNAKÇA

Aksoy, E. ve Işık, H. (2008). İlköğretim Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Rollerini. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(19), 235-249.

Argon, T. Ve Mercan, M. (2009). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğretim Liderliğini Gerçekleştirilebilir Düzeyleri. www.eab.org.tr/eab/oc/egtconf/pdf

Beycioğlu, K. ve Aslan, B. (2010). Öğretmen liderliği ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İlköğretim Online*, 9(2), 764-775.

Can, N. (2007). İlköğretim Okulu Yöneticisinin Bir Öğretim Lideri Olarak Yeni Öğretim Programlarının Geliştirilmesi ve Uygulanmasındaki Yeterliliği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3, (2), 228-244.

Ekinci, A. (2010). İlköğretim Okullarında Çalışan Müdür ve Öğretmenlerin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşleri. *İlköğretim Online*, 9(2), 734-748, 2010.

Erdoğan, İ. (2004). *Eğitimde Değişim Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Gökçer, N. (2010). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Öğretim Liderliği Rollerini Gerçekleştirme Düzeyleri ve Bu Roller Sınırlayan Etkenler. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 29, Sayfa 113-129, 2010.

Karatay, Ş. (2011). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğretim Liderliği Davranışları* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.

Küp, H. (2011). *İlköğretim Okulu Müdürlerinin Öğretim Liderliği Niteliğinin Eğitim Programlarının Başarıyla Uygulanmasına Etkilerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Memduhoğlu, H. B. (2007). Türk Eğitim Sisteminde Okulların Yönetimi ve Okul Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sorunsalı. *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı 176, ss. 86–96.

Saygınar, M.S. (2006). Hava Sınıf Okulları ve Teknik Eğitim Merkezi Komutanlığında Görev Yapan Okul Yöneticilerinin Öğretimsel Liderlik Davranışları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Şişman, M. (2004). *Öğretim Liderliği*. (2. Baskı). Ankara:Pegem A Yayıncılık.

Şişman, M.(2007). *Okul Yönetimi ve Öğretim Liderliği*. Eğitime Bakış Dergisi,1,3-14.

Soyvural, S. (2014). Okul Yöneticilerinin Öğretimsel Liderlik Rolü. Yüksek Lisans Tezi, Zirve Üniversitesi, Gaziantep.

Taş, A. (2000). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğretim Liderliği Rollerini Gerçekleştirme Düzeyleri (Burdur-Isparta İlleri Örneği)*(Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Turan, S. (2007). *Bir İnsan Olarak Okul Müdürü*. Ankara: PegemAYayıncılık.

Yalçın, D. A. & İplik, Ö. F. N. (2005). Beş Yıldızlı Otellerde Çalışanların Demografik Özellikleri İle Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Adana İli Örneği. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14 (1) , 395-412. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cusosbil/issue/4371/59811>.

Yörük, S.ve Akdağ, G. (2010). İlköğretim Okul Müdürlerinin Öğretimsel Liderlik Davranışlarının Etkililiği Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3 (1), 66-92, 2010.